

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sexualizace populární kultury

Úvod do uměnovědných studií (US_42)

Semestrální práce

Monika Podolská

UČO 441771

Vyučující: Mgr. David Balarin

V Uherském Hradišti 4. 1. 2015

1. SLOVNÍKOVÉ HESLO

Populární kulturu (zkráceně *popkulturu*) lze zjednodušeně definovat jakožto kulturu každodennosti, která se dotýká majoritní části společnosti – tedy tzv. obyčejných lidí reprezentující střední a nižší vrstvu.

Počátky populární kultury, jež jsou spjaty s procesy modernizace, industrializace, urbanizace a sekularizace, spadají do období 19. století. Samotné označení *populární* má však dalekosáhlejší historii. Začíná se užívat již v 15. století v Anglii, a to v právnícké a politické sféře. Pojem *populární* je odvozený z středoanglického „populer“ (všeobecně známý), starofrancouzského „populeir“ (pocházející z lidu, lidový) a latinského „popularis“ vycházejícího z etruského slova „populus“ (lid). Označení může zastávat jak pozitivní, tak i negativní význam.

Obsah popkultury v podobě idejí, názorů, aktivit a objektů (osoba, předmět) je přímo či nepřímo rozšiřován skrze masová média, popřípadě pak může být i prostředky masové produkce vytvářen. Přestože hrají masová média při distribuci a produkci významnou roli, nelze populární kulturu s kulturou masovou, jež je její pouhou součástí, zaměňovat. Rovněž kultura lidová, z níž se popkultura vyvinula, není s kulturou každodennosti identická.

Ačkoli zajišťuje populární kultura konzumentům rozptýlení a potěšení, problémem zůstává její nízká kvalita, standardizace, komercializace, komfortnost, nepůvodnost a opakovatelnost. Přesto je však považována za důležitou složku společnosti, neboť jako nedílná součást každodennosti významným způsobem ovlivňuje a utváří život valné části populace.

2. ESEJ

Vyzývavé obrazy se sexuálním kontextem či jen verbální komunikace s jeho symboly – přístup k sexualitě ve veřejném prostoru prošel v průběhu posledních desetiletí zásadní proměnou, jež vedla k rapidnímu rozšíření sexuální tematiky do všech odvětví populární kultury. Sexualita se tak stala její nedílnou, v mnoha případech dnes již neodmyslitelnou, součástí, stavící ženy do role sexuálních objektů ve snaze upoutat pozornost, a v případě produktů popkultury tak docílit i vyššího prodeje a jeho následného zisku. Je totiž více než patrné, že právě sex je tím, co prodává.

Reprezentace sexu a sexuality napříč populární kulturou bezpochyby není nikterak novodobým fenoménem, avšak právě díky rozvoji technologie spolu s příchodem internetu dochází jednak k její masové expanzi, tak i ke zvyšující se intenzitě, čímž se tato problematika dostává v posledních letech do centra zájmu mnohých kritiků.

Zdárným příkladem výše zmíněné sexuální expanze je bezesporu hudební průmysl. Ženská těla jakožto objekty touhy a chťiče, sexuální podtext choreografie nebo sexuálně laděné texty skladeb ať již v doslovném znění či jen skrytých pod symboly – charakteristika valné části současné podoby populární hudby. Za průkopnici v propojení hudby a erotiky je považována zpěvačka Madonna, jež svým přístupem významně ovlivnila vývoj hudební scény. Neméně důležitou osobou, která se se značným způsobem podílela na proměně hudebního průmyslu, je zpěvačka Miley Cyrus. Její sexuálně provokativní tanec s názvem twerk způsobil doslova revoluci. Ačkoli se vznik tohoto tance datuje již do období 70. let 20. století a dávno před samotnou zpěvačkou se objevuje v nespočtu hudebních videoklipů, teprve až Miley Cyrus dává tanci nový rozměr. Twerk se stal v současnosti natolik oblíbeným tancem v populární kultuře, že dokonce existují kurzy, kde se mohou dívky tanec naučit. V souvislosti s tanci je taktéž příhodné zmínit proměnu ve vnímání tance u tyče (pole dance) a tance na klíně (lap dance), dnes považované za volnočasové aktivity.

Filmový a televizní průmysl je stejně jako průmysl hudební sexualitou přímo nasycen (např. legendární Sex ve městě). Spousta eroticky laděných filmů (a nyní nehovoříme o produktech porno průmyslu) dokonce zaujímá podobu kvalitně zpracovaného porna se sofistikovaným příběhem (např. Nymfomanka). V čím dál větší míře obsahují sexuální kontext taktéž nejrůznější magazíny (fotografie i články), literatura (např. kniha Padesát odstínů šedi), počítačové hry (nerealisticky přebujená těla ženských hrđinek) a v neposlední řadě taktéž reklama, jež ženy či dívky využívá ke zlepšení odbytu svých produktů.

Objekty sexualizace bohužel nejsou pouze ženy (popřípadě muži), ale tento problém se překvapivě dotýká i dětí. V souvislosti s magazíny můžeme uvést příklad francouzského módního časopisu Vogue, jenž roku 2011 uveřejnil snímky desetileté modelky Thylane Lena-Rose Blondeauové ve vyzývavých pózách a modelech. Sexualizaci nemíjí ani dětské oblečení, či dokonce hračky, a je tedy více než patrné, že populární kultura sexualizaci dětí hojně akceptuje.

Reprezentace sexuality v populární kultuře má tak značný vliv nejen na dospělou populaci, ale rovněž může i negativním způsobem ovlivňovat děti a mladistvé. Sexualizované obrazy tak mohou podněcovat jednak zdravotní problémy v podobě poruch stravování, sníženého sebevědomí či deprese, ale taktéž mohou v ženách a mladých dívkách navozovat představu nutnosti sexuální objekt ztělesňovat. K tomu jim dopomáhá v první řadě provokativní oblečení, avšak podstatnou roli zde sehrává i již výše zmiňovaný rozvoj technologie spolu s internetem, neboť právě prostřednictvím něho na sebe mohou ženy strhávat pozornost, což se v současné době děje především ve formě vyzývavých fotografií na nejrůznějších sociálních sítích.

Otázkou tedy zůstává, do jaké míry je populární kultura až schopna zajít, aniž by byla její podoba shledána pobuřující, či dokonce obscénní.

Přehled zdrojů:

Far too much, far too young: Outrage over shocking images of the 10-YEAR-OLD model who has graced the pages of Vogue. In: *DailyMail* [online]. August 10, 2011. [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/femail/article-2022305/Thylane-Lena-Rose-Blondeau-Shocking-images-10-YEAR-OLD-Vogue-model.html>

Sexualized Women. In: *Giant Bomb* [online]. November 19, 2014. [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.giantbomb.com/sexualized-women/3015-2362/>

GILL, Rosalind. The Sexualisation of Culture?. *Social and Personality Psychology Compass* [online]. 2012, vol. 6, issue 7, s. 483-498 [cit. 2015-01-04]. DOI: 10.1111/j.1751-9004.2012.00433.x. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1751-9004.2012.00433.x>

IBRAHIM, Dahalia. Pop culture sells sex at the expense of women's image. In: *The Statesman* [online]. February 10, 2014. [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://sbstatesman.com/2014/02/10/pop-culture-sells-sex-at-the-expense-of-womens-image/>

KAFKA, Tomáš. Sametová transformace sexuality v populární kultuře. In: *Centrum pro studium populární kultury* [online]. Říjen, 2011. [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://cspk.eu/2011/10/22/sametova-transformace-sexuality-v-popularni-kulture-tomas-kavka-rijen-2011/>

Provokativní tanec twerk, kde hlavní roli hraje ženské pozadí. In: *OnaDnes.cz* [online]. 5. 6. 2014 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/provokativni-tanec-twerk-0yq-/dieta.aspx?c=A140604_110219_dieta_pet

PLENCNER, Alexander. Masová kultura a pop-kultura ako systémy kultúry. In: GAŽOVÁ, Viera; SLUŠNÁ, Zuzana a kol. *Kultúra a rôznorodosť kultúrneho*. Bratislava: Peter Mačura – PEEM, 2005. s. 198-210. ISBN 80-89197-41-8

REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. s. 115-118. ISBN 8071789267

Is popular culture becoming more sexual? In: *The Sexualization Report* [online]. © 2013 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://thesexualizationreport.wordpress.com/section-3-sex-gender-media/is-popular-culture-becoming-more-sexual/>

Sexualizace médií má katastrofální dopad na dospívající. In: *Tiskové středisko České biskupské konference* [online]. 28. 2. 2007 [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://tisk.cirkev.cz/ze-zahranici/sexualizace-medii-ma-katastrofalni-dopad-na-dospivajici-divky/>